

noget heldigere Standpunkt end vi andre — jeg siger dette, ikke for at gøre ham nogen Breidelse, men jeg anfører det som et Factum. Det ærede Medlem har tidligere udtalt og indstillet — og jeg vil indrømme, at der var meget vægtige Grunde dertil — aldeles at ophæve den lærde Skole som saadan paa Bornholm, men Udvalget har troet at maatte bibeholde den lærde Underviisning ved denne Skole; deri ligger altsaa den egentlige Forskjel. Da jeg nu har troet, der burde finde en vis Afslutning Sted for den Underviisning, som meddelees, saa er det hele Forslag, som her foreligger, for det lærde Skolevæsens Bedkommende, blevet et Slags Experiment. Men Spørgsmaalet for Udvalget var: hvad skulle vi helst gøre, enten aldeles nægte Rønne Skole lærd Underviisning, eller skulle vi vove os ind paa et saadant maaskee mindre heldigt Forsøg? Det er især mod det under Nr. 12 stillede Vædringsforslag, at der fra forskjellige Sider er reist Tvivl; det er saaledes navnlig fremhævet af det ærede Medlem for Frederiksbærg (Madvig), at det var principstridigt, at en Discipel kunde begjære sig optagen uden Prøve i en anden Skole. Jeg kan naturligvis ikke benægte denne Satning i sin Almindelighed; men jeg maa dog i den Henseende gøre opmærksom paa, at der ikke vil være andre Disciple noget Sted, der staaer under saa særegne Forhold, som Disciplene komme til at staae efter vor Plan for Rønne Skole. Jeg troer ogsaa paa dette Sted at burde bemærke, at det i og for sig ikke er et saa overordentlig principstridigt Forslag. Efter den nye Indretning ved vort Skolevæsen er det jo Skolerne selv, der skulle afholde deres forskjellige Afgangsexaminer, men nu er Sagen engang stillet saaledes her, at man har sagt: lad Disciplene blive i Rønne Skole, indtil de kunne afsløre første Deel af Afgangsexamen, og saa synes det dog temmeligt principrigtigt, at man siger: ja saa maaede naturligvis ogsaa kunne tage deres Examen ved Rønne Skole, og naar de engang have afsløret Examen, saa synes jeg, at det er noget unaturligt, at man vil have, at de skulle underkaste sig en ny Examen ved den nye Skole. Det er blevet bemærket, at det kan have nogen Mislighed,

at en Realskoles Rector udstedte et Vidnesbyrd om en Discipels Dygtighed i Latin og Græsk, men jeg skal dertil tillade mig at bemærke, at det for det første vel ikke let vil skee, at en Mand, som er aldeles ubekjendt med de gamle Sprog, vil blive ansat som Rector ved en Realskole, og for det andet skal jeg bemærke, at det er aldeles stemmende med hvad der sædvanligt skeer i Skolerne, naar en Discipel skal have et Vidnesbyrd, saa er det Skolens Rector, der udstæder dette, og hvis Skolens Rector, som tit handles, aldrig har læst med Bedkommende, saa confererer han derom med sine Lærere, og efter det Vidnesbyrd, han faaer fra dem, og efter de Oplysninger, han maaskee ad andre Veie kan være kommen til om vedkommende Discipel, udstæder han Vidnesbyrdet. Det, som fornemmelig har bragt os til at stille nærværende Vædringsforslag under Nr. 12, er især den Omstændighed, idetmindste er det min Hovedgrund, at jeg har villet fikke Forældrene for, at de ikke skulde indlade sig paa en Art Lotterispil med deres Børns Underviisning. Jeg troer, at Enhver veed, at de Vædringer, der paa et bestemt Punkt kunne stilles i de forskjellige Skoler, kunne være temmelig forskellige. Naar man fremdeles erindrer, hvorledes det nødvendigen maa gaae til med saadanne Examinationer over nye Disciple, der skulle optages i Skolerne, hvorpaa man ikke kan anvende lang Tid og en overdreven omhyggelig Censur, saa troer jeg ogsaa, at man vil kunne finde det temmelig rimeligt, at der let mod En og Anden kan skee en Uretfærdighed, selv i en Skole, hvor der forøvrigt gives en overmaade retfærdig Bedømmelse. Jeg troer ikke, at en saadan Examination i de forskellige Jag kan yde nogen aldeles fyldestgørende Sikkerhed med Hensyn til det Standpunkt, hvorpaa vedkommende Discipel staaer, der skal optages i Skolen. Endelig maa man ei heller oversee, at den enkelte Lærer er vant til at følge sin egen Methode, og de Ting, han har pleiet at fordyre af sine egne Disciple, Noget der maaskee for Trediemand, som hører derpaa, kan synes ubetydeligt, men som for ham har faaet en vis Betydning derved, at han har vænnet sig til gjennem en lang Række, at see Sagen fra dette Synspunkt) den vil han ogsaa let